

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

2016/2017

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola, Brno, Jasanová 2, příspěvková organizace, Jasanová 2, Brno, 63700
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Přemysl Jeřábek
Telefon na ředitele	541220023
E-mail na ředitele	reditel@zsjundrov.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Eva Křížková		
Telefon	541220023		
E-mail	krizkova@zsjundrov.cz		
Specializační studium	Ukončeno 2011		
Realizátor vzdělávání	Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika, 1.LF UK v Praze		

Jméno výchovného poradce	Mgr. Martina Hájková		
Telefon	541220023		
E-mail	hajkova@zsjundrov.cz		
Specializační studium	Ukončeno 2012		
Realizátor vzdělávání	PdF MU Brno		

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ – I. stupeň	11	252	14 vyučujících., 2 asist.ped., 7 vychovatelek
ZŠ - II.stupeň	6	116	12 vyuč., 1 asist.ped.

A Výchozí situace

1. Charakteristika školy

ZŠ Jasanová je menší městská škola, počet dětí však za poslední roky značně narostl (nyní 370 žáků). Umístěná je ve velmi pěkném prostředí městské části Jundrov.

Ve škole máme k dispozici tělocvičnu, víceúčelovou halu, bazén, hřiště, speciální učebny pro fyziku a chemii, hudební výchovu, informatiku, tři oddělení družiny, školní klub, jídelnu s hracím koutkem.

Ke škole patří zahrada s učebnou environmentální výchovy, průlezkami, pískovištěm a ohništěm. Je využívána jak při letním vyučování, tak družinou, dále i mimo vyučování pro akce žáků s rodiči a učiteli. Možno je využít i hřiště. Hned za školou je les.

Zázemí školy je tedy výborné nejen pro volnočasové aktivity nabízené školou, ale působí zde například i hudební či tenisová škola. Žáci také hojně navštěvují centrum ekologické výchovy Rozmarýnek, které působí v těsné blízkosti školy.

V nejbližším okolí se nachází střední odborné učiliště i střední škola.

2. Riziková místa ve škole

Riziková místa jako kmenové třídy, šatny, WC jsou pokryta o přestávkách dozorem. Další prostory jako tělocvična a hala jsou uzamčeny.

3. Charakteristika žáků

Naši žáci pochází často z neúplných rodin, v každé třídě jsou děti s SPU. V některých třídách jsou také žáci integrovaní, několik dětí pracuje s asistentkou. Vedle běžných prvních tříd zde již několik let funguje třída logopedická. Letos otevíráme i třídu přípravnou. Většina žáků bydlí v Jundrově, někteří žáci dojíždějí z jiných městských částí, výjimečně i z blízkých obcí.

Žáci místní se často stýkají mimo školu, v odpoledních hodinách i o víkendech, nezdídko i s celými rodinami. Vhodné je tedy pro zapojení dojíždějících žáků do třídních kolektivů dbát na jejich účasti na akcích pořádaných školou mimo vyučování.

4. Analýza výchozí situace vzhledem k rizikovému chování

Ve školním roce 2015/2016 byly reálně zjištěny a řešeny tyto nežádoucí jevy:

Kouření – 0, alkohol – 0, drogy -0, vyloučení jednotlivce z kolektivu -1, psychická šikana - 3, kriminalita majetkové povahy – 0, týrání dítěte – 0, zneužívání dítěte – 0, zanedbávání dítěte – 2, záškoláctví do 10 h - 2, gamblerství – 0, závažné přestupky vůči školnímu řádu – 9.

Zabývali jsme se ale i podezřeními na jednotlivé typy rizikového chování, věnovat pozornost musíme i dalším 4 podezřením ze zanedbávání dítěte, z našich průzkumů nadále vyplývá, že téměř polovina žáků devátého ročníku ve volném čase experimentuje s kouřením a ojedinělým užíváním alkoholu, asi dva žáci vyzkoušeli marihuanu.

V dotazníku pro učitele se jako nejproblematictější (nejčastější) z rizikových projevů chování jeví neplnění školních povinností žáků, největší pozornost by chtěli věnovat vztahům v třídních kolektivech, nebezpečí vyloučení některých žáků z kolektivu, jako možný problém vnímají i kyberšikanu.

Minimální preventivní program byl v minulém školním roce zaměřen na vztahy v třídních kolektivech a mezi třídami, ověřování efektivity intervencí v třídních kolektivech s projevy rizikového chování, podporu méně úspěšných žáků, potírání vandalizmu, právní vědomí, orientaci na zdravý životní styl, zřízení a práci školního poradenského pracoviště a celkové zkvalitnění poradenských služeb ve škole. Opětovně jsme chtěli zařadit projekt s tématem kyberšikany do ročníků, které neprošly projektem Bezpečně v kyberprostoru. Cíle dané MPP v těchto oblastech se nám daří naplňovat. Nebyl zařazen projekt s tematikou kyberšikany, prevence však proběhla v rámci hodin informatiky.

Učitelé mapovali vztahy v třídních kolektivech a se zjištěnými skutečnostmi nadále pracovali. Nadále jsme se snažili o **budování dobrých vztahů ve třídě, navozování příznivého klimatu ve třídě**, zařazovali jsme školní i mimoškolní **programy pro zlepšení komunikace a vztahů mezi žáky jednotlivých tříd i ročníků**.

Na 1. stupni opět jako velmi dobrý prostředek k naplňování těchto cílů hodnotíme společnou školu v přírodě pro několik ročníků, kde děti při celodenním společném programu a plnění úkolů spolupracovaly nejen se spolužáky ze třídy, ale i ve smíšených týmech a společně se dobře bavily. Několik hodin pracovali i s metodikou Kočičí zahrada, úvodní lekce absolvoval i druhý ročník.

V 6. ročnících úspěšně proběhl plánovaný kurz etické výchovy. Uskutečnil se již na začátku školního roku, jelikož složení tříd se po pátém ročníku téměř nezměnilo, nahrazuje kurz adaptační. Žáci se snažili pod vedením lektorky Mgr. Ohnoutkové a za účasti svých třídních učitelů vytvořit společenství lidí navzájem se akceptujících a spolupracujících. Rozvíjeny byly sociální dovednosti zaměřené nejen na vlastní prospěch, ale i na prospěch jiných lidí, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce. V 6. ročníku kurz plnil i úkol monitorování vztahů ve třídě s problémovými vztahy (6.A).

Se třídou následně pracovala třídní učitelka ve spolupráci se školní psycholožkou, kvůli opakujícím se a vyostřujícím se problémům na jaře třída absolvovala intervenční program v Centru pro drogové a jiné závislosti na Sládkové. Se třídou se nadále pracovalo dle doporučení poradny.

Etický kurz proběhl i v 9. ročníku, opět pod vedením lektorky Mgr. Ohnoutkové a za účasti třídní učitelky.

Ostatní třídy pracovaly s tématy etické výchovy ve svých třídnických hodinách, VZŽS a OV.

Na týmovou spolupráci byly zaměřeny výlety některých tříd.

Žáci posledních ročníků 1.stupně a žáci 2. stupně se společně zúčastnili lyžařského výcvikového kurzu, kde proběhla i beseda se členem horské služby s tématy ochrany člověka za běžných i mimořádných událostí. Lépe se poznali žáci různých tříd i při zahraničních výjezdech.

I v tomto školním roce pokračovalo patronství žáků 8. a 9. tříd nad prvňáčky (uvítání ve škole, pomoc v prvních týdnech, pomoc při akcích družiny atd.), prvňáčci také provázeli "svoje" devátáky při loučení se školou.

Úspěšně žáci jednotlivých tříd spolupracovali i na dalších projektech a akcích školy a družiny, např. Hospic, Adopce na dálku, Den dětí, na reprezentaci školy ve sportovních či dopravních soutěžích, na prezentaci školy na kulturních akcích.

V oblasti **rozvoje sociálních dovedností dětí v rámci prevence rizikového chování** pracujeme na 1. stupni s metodikou **Kočíci zahrada**, i letos se připojili další proškolení třídní učitelé se svými třídami, lekce hodnotí kladně jak žáci, tak učitelé.

Čtvrté třídy se úspěšně zapojily do projektu Městské policie Brno Empík cyklista.

Cílem projektu je zvyšovat **ochranu života dětí v silničním provozu**. Děti jsou připravovány na možnost samostatné účasti v silničním provozu po splnění věkové hranice 10 let. Projekt byl nově realizován v prostorách Dopravního hřiště Riviéra.

Ke zvládnutí zásad bezpečné jízdy po pozemních komunikacích využívají ostatní třídy program na dopravním hřišti Pastviny.

Opět jsme se zúčastnili Dopravní soutěže mladých cyklistů.

Ve škole v tomto školním roce bylo zřízeno **Školní poradenské pracoviště**, které nahradilo dosavadní komisi speciální pedagogiky.

Složení poradenského pracoviště:

- školní psycholog, karierní poradce - Mgr. Zuzana Lamserová,
- výchovná poradkyně - Mgr. Martina Hájková,
- metodik prevence - Mgr. Eva Křížková,
- speciální pedagog - Mgr. Jindra Wojtková,
- speciální pedagog - logoped – Mgr. Lucie Machalová

Náplň práce vychází ze standardních činností vymezených ve vyhlášce č.72/2005Sb., ve znění vyhlášky č.116/2011, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, z koncepce školního poradenského pracoviště a ročního plánu činnosti jednotlivých členů. Dané cíle se daří naplňovat.

Podpora méně úspěšných žáků

Pokračovali jsme v projektu OPVK „Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání na základních školách“, jehož realizátorem je Statutární město Brno. Projekt byl zahájen 25. 6. 2014 a bude pokračovat i v tomto školním roce. Škola spolupracuje na analýze potřeb žáků ohrožených studijním neúspěchem, zajišťuje podmínky pro přímou práci s cílovou skupinou žáků, pomáhá v komunikaci s rodiči vybraných žáků a zajišťuje podmínky pro realizaci projektu včetně odpovídajících prostor, didaktických pomůcek. Po dobu trvání projektu jsou na škole zřízeny projektové pozice mentorů. Mentorská práce s vybranými žáky v projektu probíhá podle potřeb školy a žáků, jde především o doučování, individuální konzultace, spolupráci s vyučujícími a rodiči, pomoc s výchovnými problémy (agrese, pozdní příchody, záškoláctví, nevhodné chování ke spolužákům a učitelům, zapomínání atd.). Mentory byly Mgr.Martina Hájková, Mgr. Petra Kabourková a sl. Michaela Ohnoutková. Škola má vypracován

Celoškolní plán opatření pro žáky ohrožené studijním neúspěchem nebo odchodem ze vzdělávání.

Co se ještě podařilo:

Děti účelně využívaly svůj volný čas také díky naší nabídce kroužků, úspěšně se účastnily různých sportovních soutěží, dopravních soutěží, pěveckých, čtenářských a recitačních přehlídek.

Myslím, že se nám daří pokrývat smysluplně a systematicky jednotlivé okruhy prevence rizikového chování z vlastních zdrojů a pouze je vhodně doplňujeme programy z nabídky spolupracujících institucí a organizací.

Co se nepodařilo:

Stále nemáme proškolenou novou lektorku v UNPLUGGED, tento projekt v minulém školním roce v 6. ročníku opět neproběhl, rezervy vidím i v proškolení dalších pedagogických pracovníků v tématech týkajících se prevence rizikového chování a jejich zapojení do tvorby MPP a dále v cílené prevenci během třídnických hodin.

I přes soustavnou práci třídní učitelky ve spolupráci se školní psychologkou se příliš nedaří zlepšit klima v 6.A . Dobré nejsou ani vzájemné vztahy mezi oběma šestými, nyní již sedmými třídami. Třídnictví v 7.A převzala Mgr. Martina Horvátová. Do 7.B byl přerazen jeden žák.

Spolupráce s institucemi a organizacemi

V minulém školním roce jsme využívali služeb center pro volný čas, spolupracovali jsme s PPP Zachova, Poradenským centrem pro drogové a jiné závislosti Sládkova, SPC Veslařská, Střediskem výchovné péče, Odborem sociálně právní ochrany dětí, PČR, MP Brno, Centrem Kociánka, Hospicem sv. Alžběty, Záchranou službou Brno.

5. Zaměření ve školním roce 2016/2017

Zaměření v příštím školním roce

Klima školy, tříd, vztahy v třídních kolektivech a mezi třídami, podpora méně úspěšných žáků, orientace na zdravý životní styl, účast v projektu **Bezpečně v kyberprostoru** (jsme sice zařazeni mezi školy, které prošly projektem, ale většina

proškolených tříd již školu opustila), úzká spolupráce v rámci školního poradenského pracoviště.

Cíle

Cíle MPP navazují na preventivní strategii školy a vychází z analýzy výchozí situace. Jsou vytvořeny pro tyto cílové skupiny: žáci, pedagogové, rodiče.

a) dlouhodobé cíle

- bezpečná škola, příznivé sociální klima školy
- snížení až úplná eliminace projevů rizikového chování žáků
- netolerantní postoje žáků vůči rizikovému chování
- orientace žáků na zdravý životní styl
- zapojení žáků do prosociálních aktivit
- spolupracující rodina
- pedagogický sbor vzdělaný v oblasti prevence rizikového chování a spolupracující na tvorbě a realizaci MPP
- kvalitní poradenské služby ve škole

b) střednědobé cíle

- rozšířit vzdělání ŠMP v dalších seminářích a kurzech
- dále pracovat na širší základně učitelů pracujících na realizaci MPP
- vzdělávání všech pedagogických pracovníků v oblasti prevence
- dále učit žáky naší školy zásadám zdravého životního stylu
- prohlubovat spolupráci s rodinami žáků
- mapovat situaci v jednotlivých třídách
- efektivní intervence v případě výskytu rizikového chování
- rozvoj sociálních dovedností dětí v rámci prevence rizikového chování
- podpora méně úspěšných žáků
- spolupráce jednotlivých členů poradenského pracoviště

c) krátkodobé cíle

- motivovat učitele k samostudiu v oblasti prevence rizikového chování a účasti na přednáškách a seminářích s touto tematikou

- projekt Bezpečně v kyberprostoru
- absolvovat e-learningový kurz Bezpečně v kyberprostoru (všechny cílové skupiny)
- důkladným seznámením žáků s existencí různých nebezpečí v kyberprostoru omezit rizika spojená se šířením nebezpečných počítačových jevů
- pochopení pojmu kyberšikana žáky, seznámení s důsledky, možnosti prevence a postup v případě napadení
- seznámení rodičů s preventivními opatřeními, postup při odhalení kyberšikany
- rozpoznání kyberšikany učitelem, znalost postupu při odhalení kyberšikany
- absolvovat kurz Ochrana člověka za mimořádné události ve škole (PRESAFE - POKOS)- pedagogové
- proškolení dalších pedagogů v metodice UNPLUGGED (Sládkova)
- proškolení dalších pedagogů v metodice Kočičí zahrada (ŠMP)
- provádět mapování vztahů v třídních kolektivech a dále pracovat se zjištěnými skutečnostmi
- zařazení programů pro zlepšení komunikace a vztahů mezi žáky jednotlivých tříd
- pokračovat v patronství žáků 9. ročníků nad prvňáčky (uvítání ve škole, pomoc s přípravou na vyučování v prvních týdnech, pomoc při akcích družiny atd.)
- pokračovat v etické výchově, uskutečnit kurz etické výchovy v šestém a devátém ročníku a v ostatních třídách pracovat v třídnických hodinách pod vedením třídních učitelů
- spolupráce školní psycholožky s třídními učiteli na třídnických hodinách
- zapojení dalších žáků do projektu Hospic
- řešit připomínky ze schránky důvěry
- pořádat sportovní akce
- Vánoční jarmark – podpora projektu Adopce na dálku
- podpora méně úspěšných žáků – pokračovat v projektu OPVK „Město Brno zvyšuje kvalitu vzdělávání na základních školách“

Škola bude nadále spolupracovat na analýze potřeb žáků ohrožených studijním neúspěchem, zajistí podmínky pro přímou práci s cílovou skupinou žáků, pomůže v komunikaci s rodiči vybraných žáků a zajistí podmínky pro realizaci projektu včetně odpovídajících prostor, didaktických pomůcek. Mentory v tomto školním roce budou Mgr. Lucie Machalová a sl. Michaela Ohnoutková pro 1. stupeň, Mgr. Petra Svobodová a Mgr. Aneta Vitoušová pro 2. stupeň.

- efektivní práce školního poradenského pracoviště
- seznámení žáků i rodičů s nabídkou školního poradenského pracoviště
- pokusit se zapojit co největší počet rodičů do projektu Bezpečně v kyberprostoru

6. Školní metodik prevence, Školní poradenské pracoviště

Jako ŠMP působím na této škole sedmým rokem. MPP je vyvěšen na stránkách školy. Vedení školy umožňuje pravidelné vstupy na pedagogických radách, kde jsou ostatní učitelé seznámeni s MPP a informováni o akcích a plnění MPP. Učitelé se věnují prevenci rizikového chování v třídnických hodinách jednou za 14 dní.

Úzce spolupracuji se školním poradenským pracovištěm ve složení:

- školní psycholog - Mgr. Zuzana Lamserová,
- výchovná poradkyně - Mgr. Martina Hájková,
- metodik prevence - Mgr. Eva Křížková,
- speciální pedagog - Mgr. Jindra Wojtková,
- speciální pedagog - logoped – Mgr. Lucie Machalová.

Spolupráce je navázána s třídními učiteli, učiteli VZŽS, VO a mentory.

Náplň práce vychází ze standardních činností vymezených ve vyhlášce č.72/2005Sb., ve znění vyhlášky č.116/2011, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, z koncepce školního poradenského pracoviště a ročního plánu činnosti jednotlivých členů.

Hlavní cíle:

- zkvalitnění poradenských služeb ve škole poskytovaných žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům
- zlepšení sociálního klimatu školy
- práce se všemi subjekty školy i s dětmi, které nemají problémy, vytváření široké základny preventivní činnosti
- vytváření metodického zázemí pro tvorbu a realizaci programů prevence rizikového chování a sledování jejich účinnosti
- intervence při aktuálních problémech jednotlivých žáků a třídních kolektivů

- řešení problémů spojených se školní docházkou – neomluvená a vysoká omluvená absence
- zajištění péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, metodická pomoc a příprava podmínek pro úspěšnou integraci dětí se specifickými vzdělávacími potřebami
- posílení průběžné a dlouhodobé péče o děti s neprospěchem a vytváření předpokladů pro jeho snižování
- posílení průběžné a dlouhodobé péče o nadané žáky
- vybudovat příznivé sociální klima pro integraci kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností ve škole a integraci žáků – cizinců (prevence rasismu, xenofobie)
- poskytování základních služeb kariérového poradenství
- prohloubení spolupráce se specializovanými poradenskými zařízeními, zejména PPP, SPC, SVP.

B Skladba aktivit – cílová skupina - žáci

1. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti především třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti seznamují převážně v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy, ale i ve čtení, výchovách a informatice.

Při výuce učitel využívá různých metod a her, například projektového vyučování, sociálních her, dramatické výchovy, besed. Třídní učitelé se též intenzivně věnují navozování příznivého klimatu ve třídě, dbají na rozvoj tolerance a vzájemných vztahů. Mapují si vztahy ve třídě, spolupracují s metodikem prevence.

Děti jsou vedeny ke **zdravému životnímu stylu**, osvojují si správné návyky, věnujeme se i **poruchám příjmu potravy**. Důraz je kladen na **prevenci kouření a alkoholismu**, děti jsou informovány o zneužívání léků a orientačně i o jiných drogách. Od počátku docházky se děti seznamují se školním řádem a učí se jej dodržovat, stejně jako pravidla chování ve třídě. Součástí vlastivědy je téma Lidé kolem nás, kde se zaměřujeme na mezilidské vztahy, odlišnosti a chování lidí, soužití lidí v rodině, třídě, škole obci, dětská práva (**prevence záškoláctví, šikany, týrání, zneužívání**). Dále se zde děti seznamují s pojmy antisemitismus, **rasismus a xenofobie**.

Pro **rozvoj sociálních dovedností** dětí v rámci prevence rizikového chování využíváme program Kočičí zahrada, který bude letos realizován ve třetích a čtvrtých ročnících.

V tomto školním roce se nám nepodařilo zajistit pro čtvrté třídy projekt Městské policie Brno Empík cyklista, o to důsledněji se budeme dopravní výchově věnovat v rámci vyučování, ke zvládnutí zásad bezpečné jízdy po pozemních komunikacích využijí třídy dopravního hřiště Pastviny a hřiště na Horáckém náměstí.

Opět se zúčastníme Dopravní soutěže mladých cyklistů.

Doplňkové programy po ročnících:

1. ročník - zdravý životní styl, zdravá výživa - Všech 5 pohromadě
2. ročník - zdravý životní styl, zdravá výživa - Všech 5 pohromadě
  - prevence kouření a zdravý životní styl - Popletené pohádky 1, Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti Sládkova, Brno
  - dopravní výchova - teoretická i praktická výuka - ZŠ a dopravní hřiště Pastviny
  - projekt Bezpečně v kyberprostoru, část pro nejmenší – Surfuj bez nehod, lekce pod vedením učitele bez účasti ve znalostním kvízu
  - účast v 6. ročníku soutěže v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru – tematicky zaměřená báseň a reklamní plakát (jednotlivci i třídní kolektivy, skupiny)
3. ročník - rozvoj sociálních dovedností dětí v rámci prevence rizikového chování - Kočičí zahrada
  - prevence rizikového chování v dopravě - teoretická i praktická výuka - ZŠ a dopravní hřiště Pastviny
  - zdravý životní styl, zdravá výživa - Všech 5 pohromadě
  - projekt Bezpečně v kyberprostoru, část pro nejmenší – Surfuj bez nehod, včetně znalostního kvízu
  - účast v 6. ročníku soutěže v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru – tematicky zaměřená báseň a reklamní plakát (jednotlivci i třídní kolektivy, skupiny)
4. ročník - rozvoj sociálních dovedností dětí v rámci prevence rizikového chování - Kočičí zahrada
  - prevence rizikového chování v dopravě
  - zdravý životní styl, zdravá výživa - Všech 5 pohromadě
  - projekt Bezpečně v kyberprostoru, část pro nejmenší – Surfuj bez nehod – zjištění

dosavadních znalostí, znalostní kvíz, při dobrých výsledcích bude na zvážení učitele pokračovat v části Bezpečnost na internetu pro pokročilé surfaře (vybrat vhodné lekce)

- účast v 6. ročníku soutěže v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru – tematicky zaměřená báseň a reklamní plakát (jednotlivci i třídní kolektivy, skupiny)

5. ročník - prevence kouření a užívání alkoholu - Popletené pohádky 2, Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti, Sládkova, Brno

- zdravý životní styl, zdravá výživa - Všech 5 pohromadě

- Dopravní soutěž mladých cyklistů

- projekt Bezpečně v kyberprostoru, část pro nejmenší – Surfuj bez nehod – zjištění dosavadních znalostí, znalostní kvíz, pokračování v části Bezpečnost na internetu, vhodné lekce dle uvážení učitele

- účast v 6. ročníku soutěže v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru – tematicky zaměřená báseň a reklamní plakát (jednotlivci i třídní kolektivy, skupiny)

2. stupeň

Na druhém stupni jsou jednotlivé problémy sociálně nežádoucích jevů rozpracovány v ŠVP do jednotlivých ročníků a zařazeny do výuky. S tématy z oblasti prevence se pracuje zejména ve výchově ke zdravému životnímu stylu, v etické výchově, dále ve výchově k občanství a informatice, ale i v přírodopisu, dějepisu, chemii, zeměpisu, českém jazyce a literatuře. Využívá se metod výkladu, besed, přednášek, samostatné i skupinové práce, projektového vyučování, práce s médii, ale i bloku primární prevence. Formou realizace etické výchovy jsou dva kurzy, pro 6. a 9. ročník, všechny ročníky se věnují etické výchově ve třídnických hodinách. Práci je třeba koordinovat, aby nedocházelo k přesycení žáků tématy a aktivitami z oblasti prevence.

Výchova ke zdravému životnímu stylu

Žákům jsou v rámci předmětu vštěpována základní pravidla zdravého životního stylu a mezilidského soužití. Žáci se učí komunikaci, asertivnímu jednání i konstruktivní kritice. Důraz je kladen na upevňování základních hygienických, stravovacích a jiných preventivních návyků. Je rozvíjena schopnost žáků odmítat návykové látky, předcházet úrazům a čelit ohrožení v krizových situacích. Žáci si rozšiřují nejen své znalosti o rodině, vrstevnících, o

vztazích mezi lidmi, ale i o přírodě či o zásadách první pomoci. Žáci jsou vedeni k sebepoznání, seberegulaci, ke komunikaci a kooperaci. Součástí předmětu je i pěstování zdravého a kultivovaného postoje k lidské sexualitě a pochopení odpovědnosti za vlastní reprodukční zdraví.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 6. a 7. ročníku. Témata obou ročníků jsou obdobná, v 6. ročníku dostávají žáci základní informace, v 7. ročníku jsou rozpracovány podrobněji, liší se výstupy. Část vzdělávacího oboru je také realizována v rámci dalších vyučovacích předmětů (tělesná výchova, výchova k občanství, přírodopis, volba povolání v rámci pracovních činností atd.).

Výuka probíhá převážně ve třídě, příp. ve specializované učebně informatiky. Výuka je zpestřována začleňováním krátkodobých projektů, videoprojekcí, přednáškami či besedami s odborníky, příp. návštěvami výstav či filmových představení.

Výchova k občanství

Základním cílem vyučovacích předmětů je vštípit žákům vědomí sounáležitosti se společností a pochopení osobní odpovědnosti za její budoucí vývoj (rodiny, školy, obce, státu, Evropy, světa), vysvětlit význam aktivní účasti žáků a jejich rodičů na veřejném životě a vhodnými formami k ní vybízet.

Důraz klademe na seznámení se s principy demokracie, demokratického řízení a se základními lidskými a občanskými právy. Zaměřujeme se na vytváření správného hodnotového systému a pozitivních postojů žáků, včetně úcty a respektu k normám a zákonům. Vedeme žáka jak k sebepoznání, tak k toleranci a empatii vůči spoluobčanům. Zdůrazňujeme význam spolupráce na základě vzájemné důvěry. Učíme žáky ohleduplnosti a pomoci slabším, vedeme je k sociální solidaritě. Žáci se učí asertivnímu jednání, konstruktivní kritice i k přijetí kompromisu v nutných případech. Zprostředkováváme žákům poznání vlastního kulturního zakotvení při současném porozumění a toleranci k odlišným kulturám. Učíme uvažování v evropských a globálních souvislostech. Žáci mají získat základní úroveň mediální gramotnosti. Žáci jsou seznamováni se základními ekonomickými pojmy, s hospodařením státu. Předmět směřuje žáky i k úspěšné profesní volbě a k perspektivnímu uplatnění na trhu práce. Předmět se, v různém rozsahu, dotýká všech průřezových témat RVP ZV.

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 6. – 9. ročníku.

Formou realizace předmětu je vyučovací hodina s výraznějším začleňováním krátkodobých projektů, včetně zařazování jednorázových aktuálních projektů, vypisovaných orgány státní správy, společenskými organizacemi a sdruženími nebo podniky. Výuka probíhá převážně ve třídě, případně ve specializované učebně informatiky, kvůli možnosti samostatné práce žáků s informacemi z internetu. Výuka je doplňována přednáškami a besedami s odborníky z praxe (konají se přímo ve škole nebo na specializovaných pracovištích), návštěvami výstav, filmových představení, vlastivědnými vycházkami, výlety a exkurzemi. Součástí je i soustavná spolupráce s CVC a IPS Úřadu práce.

Etická výchova

Formou realizace doplňkového vzdělávacího oboru jsou dva kurzy, v 6. a 9. ročníku, všechny ročníky se setkávají s etickou výchovou v třídnických hodinách.

Cílem je proměna skupiny na společenství lidí, kteří se navzájem akceptují a spolupracují, vychovat člověka, který se chová prosociálně - dělá to, co prospívá druhému, bez očekávání odměny. Etická výchova žáka vede především k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků u diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

U žáků se rozvíjí sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen ve vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Vzdělávací obor se v různém rozsahu dotýká všech průřezových témat RVP ZV.

Témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace
2. Důstojnost lidské osoby, pozitivní hodnocení sebe
3. Pozitivní hodnocení druhých
4. Kreativita a iniciativita
5. Komunikace citů
6. Empatie

7. Asertivita
8. Reálné a zobrazené vzory
9. Prosociální chování v osobních vztazích
10. Prosociální chování ve veřejném životě

Na deset základních témat navazují aplikační témata, mezi která patří: Etické hodnoty, Sexuální zdraví, Rodinný život, Duchovní rozměr člověka, Ekonomické hodnoty a Ochrana přírody a životního prostředí. Jednotlivá témata na sebe úzce navazují a prolínají se.

Výuka probíhá převážně formou aktivit, při kterých mají žáci možnost si sami na sobě vyzkoušet určité situace a nacvičit jejich správné řešení. Důležitým momentem při výuce etické výchovy je vlastní prožitek a následný společný rozbor dané situace.

Kurz v 6. třídě proběhne v září pod vedením Mgr. Jany Ohnoutkové, za účasti třídní učitelky Mgr. Martiny Hájkové.

Preventivní témata v dalších předmětech

Dějepis

9.ročník

1. Totalitní režimy

- porušování lidských práv, cenzura
- levicový a pravicový extrémismus

2. Fašismus a nacismus

- silný nacionalismus, rasismus
- pronásledování Židů, antisemitismus

3. Politické poměry SSSR

- pronásledování nepohodlných osob a odpůrců režimu
- kult osobnosti

4. ČSR mezi válkami

- národnostní menšiny
- sudetoněmecká strana – teror vůči Čechům, Židům, antifašistům
- Slovensko – nacionalismus

5. 2. světová válka

- ghetta
- deportace do koncentračních táborů

- vyhlazování
- zločiny proti lidskosti – genocida, holocaust

6. Protektorát Čechy a Morava

- germanizace
- porušování demokracie
- nadvláda Německa
- teror, transporty do koncentračních táborů

7. Soudy s válečnými zločinci

- zločiny proti lidskosti, proti míru

8. Vznik OSN

- rovnoprávnost všech národů
- ochrana lidských práv
- světový mír

9. Studená válka

- demokracie X totalita
- odzbrojování
- uvolňování napětí

10. Dekolonizace

- osamostatňování kolonií, nezávislost na evropských mocnostech

Přírodopis

8.ročník

- 1. Základy sexuální výchovy*
- 2. Zdravý životní styl*
- 3. Návykové látky*
- 4. První pomoc*
- 5. Vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka*

Chemie

8.ročník

Ochrana člověka za mimořádných událostí

9.ročník

Chemie ve společnosti

- látky škodící zdraví člověka (drogy, alkohol, tabák, kofein)

Třídnické hodiny

Třídní učitelé se věnují prevenci rizikového chování také v třídnických hodinách (jednou za 14 dní), které vhodně doplňují témata probíraná v jednotlivých předmětech a dávají žákům prostor k diskusi. Třídní učitelé sledují postoje žáků k jednotlivým formám rizikového chování.

Všechny ročníky také pracují s tématy etické výchovy, zařazeny jsou programy pro zlepšení komunikace a vztahů mezi žáky jednotlivých tříd.

Doplňkové programy

Doplňkové programy z nabídky Poradenského centra pro drogové a jiné závislosti, Sdružení podané ruce a centra Spondea si vyberou třídní učitelé společně se žáky dle aktuální situace.

Projektu Bezpečně v kyberprostoru se zúčastní všechny třídy 2. stupně, 6. a 9. ročník části Bezpečnost na internetu, včetně znalostního kvízu, 6. ročníku soutěže v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru – tematicky zaměřená báseň a reklamní plakát (jednotlivci i třídní kolektivy, skupiny) se zúčastní všechny ročníky.

7. A – program navazující na indikovanou primární prevenci v loňském školním roce, třídu vede nová paní učitelka, Mgr. Martina Horváthová, vhodné tedy bude objednat program, až se se třídou sžijí, tedy konec října, listopad.

Pokusíme se, aby děti účelně využívaly svůj volný čas také díky naší nabídce kroužků. Žáci jsou též informováni pomocí nástěnek o kroužcích a aktivitách v Jundrově a okolí. Na začátku školního roku dáme prostor i náborům do různých sportovních, turistických a skautských oddílů.

C Cílová skupina – pedagogové

ŠMP:

- realizace MPP

- informovat učitele o skladbě MPP a nastavených pravidlech (řád školy, krizový plán, školní program proti šikanování), o zdrojích odborné pomoci, o požadavcích na práci třídních učitelů, o kompetencích jednotlivých členů školního poradenského pracoviště, o způsobu komunikace s MPP, požadavky na mapování vztahů atd.
- seznámení s novým metodickým pokynem MŠMT
- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence:
- seznámit nové pedagogy s metodikou k prevenci a řešení kyberšikany
- vést všechny pedagogy k práci s elearningovým kurzem v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru
- motivovat rodiče na účasti na přednášce s tématem kyberšikany a samostatné práci s elearningovým kurzem pro rodiče v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru
- seznámit další pedagogy s metodikou Kočičí zahrada
- motivovat učitele 1. stupně a učitele VZŽS a Přírodopisu k práci s publikací o zdravé výživě Všech 5 pohromadě
- pravidelně informovat pedagogy o novinkách v oblasti rizikových forem chování a seznámit je s technikami práce s žáky
- motivovat pedagogy k samostudiu v oblasti rizikového chování a účasti na přednáškách a seminářích s touto tematikou, dále k účasti a využití seminářů etické výchovy v třídnických hodinách
- motivovat pedagogy k proškolení v metodice UNPLUGGED a metodice vedení třídnických hodin
- seznámit třídní učitele s nabídkou preventivních programů, aby spolu se třídou participovali na jejich výběru
- spolupráce se zařízeními realizujícími vzdělávání v oblasti prevence
- spolupráce se specializovanými poradenskými zařízeními
- zřízení nástěnky prevence rizikového chování
- obnovení schránky důvěry
- konzultační a poradenská činnost žákům i jejich zákonným zástupcům v oblasti rizikového chování
- spolupráce s výchovným poradcem, třídními učiteli, učiteli VZŽS a VO, lektorkami etické výchovy, speciálními pedagogy
- zpracovávání podkladů pro informaci o MPP pro okresního metodika prevence, přenos informací ze schůzek ŠMP s okresním metodikem prevence
- další sebevzdělávání

- pravidelně vést nový online systém výkaznictví

Všichni učitelé:

- samostudium všech učitelů v oblasti prevence rizikového chování (metodickým pomocníkem je školní metodik prevence a výchovná poradkyně)
- účast na přednáškách a seminářích s touto tematikou
- elearningový kurz v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru
- školení Mimořádná situace ve škole (ochrana člověka za mimořádných událostí ve škole – PRESAFE – POKOS)

Třídní učitelé:

- účast na semináři Metodika vedení třídnických hodin
- účast na seminářích etické výchovy a využití v třídnických hodinách
- předávání informací školnímu metodikovi prevence (mapování vztahů v třídních kolektivech, řešení rizikového chování ve třídě, způsob řešení, eventuálně požadavek na pomoc ŠMP, metody vedení intervence, ověření efektivity intervence)
- seznámení rodičů se školním řádem, MPP, nabídkou školního poradenského pracoviště, metodikou k prevenci a řešení kyberšikany, část Co mohou dělat rodiče, když zjistí, že je jejich dítě účastníkem kyberšikany, motivovat k účasti na přednášce a absolvování následného elearningového kurzu pro rodiče v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru)
- seznámení rodičů se Školním programem proti šikanování
- besedy a preventivně zaměřené aktivity v rámci třídnických hodin
- motivace rodičů k zapojení se do mimoškolních programů organizovaných školou pro děti a rodiče

D Cílová skupina - rodiče

Pravidelná komunikace s rodiči probíhá prostřednictvím třídních učitelů v rámci třídních schůzek a hovorových hodin. Na třídních schůzkách budou také rodiče seznámeni se školním řádem, s MPP, Školním programem proti šikanování a nabídkou školního poradenského pracoviště, včetně konzultačních hodin jednotlivých členů. Budou seznámeni s projektem Bezpečně v kyberprostoru a možností účasti na přednášce s tématem kyberšikany a návazným

elearningovým kurzem v rámci projektu Bezpečně v kyberprostoru. Budou jim nabídnuty možné postupy, pokud zjistí, že je jejich dítě účastníkem kyberšikany. Obdrží též seznam kontaktů a odkazů s návazností na toto téma. Informace i dokumenty naleznou též na webových stránkách školy.

Rodiče se aktivně účastní programů pořádaných školou pro rodiče s dětmi.

E Hodnocení

- průběžné hodnocení proběhlých aktivit
- dotazníky k mapování situace ve třídách
- vstup na pedagogických radách pro informování ostatních pedagogů
- hodnocení minimálního preventivního programu pro daný rok
- kvantitativní hodnocení projevů rizikového chování žáků jednotlivých tříd
- dotazník pro učitele, hodnocení práce třídních učitelů se svými třídami, rozbor řešených problémů, vytipování priorit prevence v následujícím školním roce
- kontrola plnění krátkodobých cílů

F Přílohy

- 1. Spolupráce s odborníky**
- 2. Seznam volnočasových aktivit provozovaných školou**
- 3. Školní řád**
- 4. Školní program proti šikanování**
- 5. Metodika k prevenci a řešení kyberšikany (Mgr. Jurková)**
- 6. Krizový plán**